

11.5.2018

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖLLE

MAANTIE- JA RAUTATIEALUEIDEN TOISSIJAINEN KÄYTTÖÄ KOSKEVA SELVITYS

Liikenne- ja viestintäministeriö on laatinut selvityksen koskien maantie- ja rautatiealueen toissijainen käyttöä. Selvityksessä ehdotetaan myös toimenpiteitä tienvarsimainontaa koskien.

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä (*jäljempänä MaRa*) lausuntoa selvityksestä. MaRa kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Tienvarsimainontaa koskevat ehdotukset

Selvityksessä todetaan, että käytännössä niin ELY-keskus kuin ilmoituksen tekijätkään eivät pidä ilmoitusmenettelyä riittävän joustavana. Sekä ELY-keskus että mainostajat katsovat, että mainoksen sijoittamiseksi tehtävä ilmoitus on tosiasiallisesti hyvin lähellä lupaa sekä hakemuksen työmäärän että käsittelyprosessin suhteen.

Selvityksen mukaan ongelmalliseksi on myös koettu vanhojen mainoslaitteiden lupien päätyminen siirtymäkauden (2019) loppuun. Monet vanhoista mainoslaitteista myös sijaitsevat paikoilla, jotka eivät nykyisen Liikenneviraston ohjeen mukaan olisi mahdollisia eli joissa olevat mainoslaitteet jouduttaisiin poistamaan.

Selvityksen perusteella ratkaisuksi esitetään ohjauskeinojen yhdistelmää seuraavasti:

1. maanomistajan ja käyttöoikeuden tarvitsijan välille laaditaan yksityisoikeudellinen käyttöoikeussopimus sähköisessä lupajärjestelmässä
2. julkista valtaa käyttävä, liikenneturvallisuutta valvova ja ohjaava viranomainen myöntää toimintaluvan tiealueelle, jos rakennustyöt suoritetaan tiealueen kautta
3. julkista valtaa käyttävä, tien- tai radanpitoa hoitava viranomainen käsittelee mainoslaitteesta tehdyn ilmoituksen ja tekee asiassa muutoksenhakueläpoisen päätöksen. Menettelyn sujuvuuden takaamiseksi kaikki nämä asiakirjat tuotetaan selvityksessä kuvatussa verkkopalvelussa. Mainoslaitteen sijoittajan näkyvissä olisivat pohjakartta, tiet ja niiden liikennesuorite, kiin-

teistörajat sekä tien suoja-alueen raja sekä maanpäälliset johdot ja maanalaisten kaapelien maan päälle ulottuvat rakenteet ja liikennemerkit. Lisäksi karttaan olisi merkitty punaisella tai harmaalla värillä ne alueet, joissa hyväksytyä päätöstä ei voi saada.

MaRa kannattaa toimia, joilla mainosten asettamista helpotetaan eri keinoin. Selvityksessä esille tuotu sähköisten palvelujen käyttöönotto ja nykyistä selkeämmät ja yksinkertaisemmat viranomaisprosessit mainosten sijoittamiselle ovat tervetulleita.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnitti tienvarsimainontaa koskevan lain muuttamisessa vakavaa huomiota siihen, että uuden lain tulee tosiasiallisesti helpottaa eri tahojen toimintaa ja vähentää hallinnollista taakkaa. Valiokunta korosti, että ilmoitusmenettelyn pitää käytännössä muodostua lupamenettelyä huomattavasti helpommaksi ja selkeämmäksi sekä kustannustehokkaammaksi. Hallinnollisen taakanpurun ja säännösten sujuvoittamisen tulee todella toteutua ilmoitusmenettelyn kautta.

MaRa toteaa, että lain hyväksymisen jälkeen liikennevirasto laati yli kymmensivuisen ja hyvin yksityiskohtaisen määräyksen tienvarsimainontaa koskien. Kokonaisuutena asiaa tarkastelleen laissa ilmoitusasiaksi kutsuttu menettely oli lainmuutoksenkin jälkeen lupamenettely. Ohjeen perusteella tienvarsimainosten asettaminen ei käytännössä vähentänyt yritysten hallinnollista taakkaa eikä kustannukset vähentyneet.

Selvitykseen sisältyvän ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan liikenneturvallisuuden varmistamiseksi antaa tarkempia määräyksiä 52 e §:ssä tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta. **MaRa kannattaa, että jatkossa tienvarsimainonnasta annettaisiin tarkempia määräyksiä liikenneviraston ohjeen sijasta liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Muutos on perusteltu myös laillisuusperiaatteen näkökulmasta.**

Selvityksessä esitetään, että jatkossa tienvarsimainoksen asettaminen edellyttäisi sitä, että alueen käyttöoikeudesta olisi sovittava maanomistajan kanssa 52 §:n mukaisesti. **Tällä hetkellä riittää se, että kiinteistön omistajan tai haltija on antanut suostumuksen sen pystyttämiseen. Jos lakia muutetaan siten, että suostumus korvataan käyttöoikeussopimuksella, on varmistettava, että tienvarsimainontaa koskeva hallinnollinen taakka ei tämän johdosta lisäännä.**

Tienvarsimainosten merkityksestä matkailu- ja ravintola-alan yrityksille

Selvityksessä todetaan, että tienvarsimainonnan merkitys näyttäisi vähenevän, kun esimerkiksi matkapuhelimen sijaintitiedon perusteella voidaan kohdistaa mainontaa verkon käyttäjälle. Myös autojen tekniikka saattaa tulevaisuudessa mahdollistaa kohdennettua mainontaa.

MaRa toteaa, että tienvarsimainonnan merkitys matkailu- ja ravintola-alan yritykselle ei tule vähenemään. Tienvarsimainonnalla on myös jatkossa olennainen merkitys matkailu- ja ravintola-alan yrityksille. Yritykset saavat näkyvyyttä tuotteilleen ja palveluilleen maanteilla ja mainoksilla voidaan näkyvästi informoida palveluiden olemassaolosta tietyllä paikkakunnalla. Tienvarsimainoksilla on myös usein tärkeä rooli tienkäyttäjien opastamisessa palvelukohteen luokse.

Vanhoiden mainoslaitteille pidempi siirtymäaika

Useille tienvarsimainoksille poikkeuslupa on myönnetty toistaiseksi voimassaolevana. Tienvarsimainontaa koskeva siirtymäaikasäännöksen perusteella myös poikkeuslupan saaneille tienvarsimainoksille on haettava uusi päätös viranomaiselta. Voimassaolevan lain mukaan uusi ilmoitus on tehtävä vuoden 2019 loppuun mennessä.

Vaatus uudesta hakemusprosessista jo tiellä oleville tienvarsimainoksille lisää hallitusohjelman vastaisesti satojen yritysten hallinnollista taakkaa, kun ne joutuvat uusien määräysten perusteella hakemaan uutta hyväksyntää viranomaiselta jo maantiellä oleville tienvarsimainoksille. Ilmoitusmenettely on prosessina raskas ja tienvarsimainosten haltijat joutuvat kääntymään ilmoitusten tekemisessä asiantuntija-apuun, joka aiheuttaa yrityskentälle useiden satojentuhansien eurojen kustannukset. Tienvarsimainoksen asettajan näkökulmasta ilmoitusmenettely ei juurikaan eroa rakennuslupahakemuksesta.

Liikenneviraston voimassaolevalla määräyksellä on myös käytännössä kiristetty tienvarsimainosten asettamisen edellytyksiä verrattuna aiempaan poikkeuslupakäytäntöön. Tienvarsimainosta ei uuden määräyksen mukaan saa esimerkiksi asettaa tiettyä etäisyyttä lähemmäksi maantien liittymästä. Useita kiinteitä tienvarsimainoksia on mainostamis- ja opastustarkoituksessa asetettu sopivalle etäisyydelle opastettavan kohteen liittymää. Suuri määrä maanteilla olevia poikkeusluvallisia tienvarsimainoksia on uuden liikenneviraston määräyksen vastaisia. Vaarana on, että yritykset joutuvat poistamaan ne maanteiltä, mistä aiheutuu yrityksille merkittäviä kustannuksia.

Selvityksessä ehdotetaan siirtymäsäännöksen muuttamista niin, että vanhoille ulkomainoksille annettaisiin 2 vuoden lisäaika (31 päivään joulukuuta 2021) edellyttäen, että kyse ei ole itsevalaisevasta mainoslaitteesta. Itsevalaisevien mainoslaitteiden osalta määräaika ei pidennettäisi, koska selvityksen mukaan niiden vaikutuksen oletetaan olevan merkittävämpi. Määräaika tarvitaan, jotta voidaan selvittää, sopisiko puitelupamenettely myös mainosten sijoittamiseen.

MaRa viittaa tässä kohdin aiemmin maantielain uudistamista koskevassa lausunnossa (4.9.2017) toteamaansa.

Norminpurkua ja yritysten hallinnollisen taakan keventämistä toteuttaisi se, että siirtymäaika vanhojen mainosten osalta pidennettäisiin **tai** poikkeus-

luvalla maanteillä olevat tienvarsimainokset saisivat vuoden 2019 jälkeenkin olla maanteillä kevyellä menettelyllä, johon ei sisälly uudelleenharkintaa. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa tienvarsimainoksen haltijalta tiedusteltaisiin vuoden 2019 loppuun mennessä haluaako tämä pitää mainoksen tiellä ja jos näin on, niin yritykselle annettaisiin poikkeusluvan korvaava asettamispäätös, joka olisi voimassa kymmenen (10) vuotta.

MaRa pitää siirtymäajan pidentämisestä oikeasuuntaisena toimenpiteenä. Siirtymäajan aikana on varmistettava sellainen malli, joka takaa sen, että yritysten ei tarvitse vuonna 2022 lähteä poistamaan mainoslaitteita, joista ei käytännössä ole aiheutunut mitään vaaraa liikenneturvallisuudelle yksistään sen takia, että ne eivät sijainniltaan täytä uusia ilmoituksenvaraiseen menettelyyn liittyä määräyksiä. Selvityksessä ei ole MaRan näkemyksen mukaan esitetty riittäviä perusteita sille, miksi itsevalaisevat mainoslaitteille ei myönnetä pidennettyä siirtymäaikaa. Myös niille tulisi myöntää siirtymäaika.

Lisätietoja antaa lakimies Kai Massa, 09 – 6220 2047, kai.massa@mara.fi

Kunnioitavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä ja kuntoutumiskeskuksia, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 700 jäsentä, joilla on 7 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.